

Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği
Turkish Psychological Counseling and Guidance Association

XIII. ULUSAL PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK KONGRESİ

"21. YÜZYILDA GELİŞEN PDR VE ALT UZMANLIK ALANLARI"

Bildiri Özetleri Kitabı

07-09 EKİM 2015

MERSİN

REHBER ÖĞRETMEN ADAYLARININ REHBERLİK ETKİNLİKLERİ GELİŞTİRME UYGULAMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Sedat KANADLI¹

Problem Durumu

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2006-2007 öğretim yılında uygulamaya koyduğu İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı temel olarak gelişimsel ve önleyici rehberlik anlayışına dayalı geliştirilen örnek etkinliklerden oluşmaktadır. Öğrencilerin bilgi aktarılan değil araştıran, sorgulayan, kendi öğrenmesinin sorumluluğunu alan aktif bir katılımcı olarak gören bu programın amacı, öğrencilerin psikolojik açıdan sağlıklı, kendini tanıyan, güven duyan, kendine uygun eğitsel ve mesleki kararlar alabilen, üretken ve yaşamdan zevk alan bireyler olmalarına yardımcı olmaktır (MEB, 2007).

Programın yukarıda belirtilen amaçları yerine getirebilmesi geliştirilen etkinliklerin programda belirtilen kazanımlara ulaştırarak nitelikte, öğrencilerin yaşına ve düzeyine uygun, dikkat çekici, öğrencilerin aktif katılımını sağlayan, kolaylıkla uygulanabilir (pratik ve ekonomik) olmasına bağlı olduğu söylenebilir. Bununla birlikte sınıf rehber öğretmenlerinin etkinlikleri uygulayabilecek, okul rehber öğretmenlerinin de alternatif etkinlik geliştirebilecek yeterlilikte olmaları önem taşımaktadır. Oysa yapılan araştırmalarda öğretmenlerin etkinlik örneklerini sınırlı bulduğu, sınıf öğretmenlerinin etkinlik geliştirmede yeterli niteliğe sahip olmadığı (Demirel, 2010), bazı etkinliklerin öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik olmadığı (Güven, 2009), bazı etkinliklerin uygulanmasının uzun süre aldığı (Demirel, 2010; Güven 2009; Öztürk, 2008) belirlenmiştir.

İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı'nda etkinliklerin birer örnek etkinlik olduğu, okulun ve öğrencilerin ihtiyaçlarına göre kazanımlara bağlı kalınarak yeniden düzenlenebileceği ya da farklı etkinlikler yapılabileceği ve bunun sorumluluğunun sınıf rehber öğretmenlerinin önerisi ile okul rehber öğretmeninde olduğu belirtilmiştir (MEB, 2007). Ancak Psikolojik Danışma ve Rehberlik Lisans Programları incelendiğinde etkinlik geliştirmeye yönelik müstakil bir dersin olmadığı, bunun daha çok Rehberlikte Program Geliştirme dersi kapsamında yer verilmeye çalışıldığı ya da yer verilmediği görülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Rehberlikte Program Geliştirme Dersi kapsamında verilen alternatif rehberlik etkinlikleri geliştirme uygulamasına yönelik rehber öğretmen adaylarının görüşlerini incelemektir. Bu amaçla şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Rehber öğretmen adayları rehberlik etkinlikleri geliştirirken en çok nerede zorlanmaktadır?
2. Rehber öğretmen adaylarına göre uygulanabilir bir rehberlik etkinliğinin özellikleri nelerdir?

¹ Yrd. Doç. Dr. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri, skanadli@mersin.edu.tr

3. Rehber öğretmen adaylarına göre rehberlik etkinliklerini uygularken nelere dikkat edilmelidir?
4. Rehberlik etkinlikleri geliştirilmesinin rehber öğretmen adaylarına yararları nelerdir?

Yöntem

Bu araştırma rehber öğretmen adaylarının rehberlik etkinlikleri geliştirme uygulaması konusundaki görüşlerini belirlemeyi amaçlayan nitel araştırma yönteminin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubu, 2014-2015 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümü'nde öğrenim gören 42 öğrencidir. Öğrencilerin % 42.9'u (f=18) erkek, %57.1'i (f=24) kadın olup yaşları 20 ile 24 arasında ($\bar{x}=21.5$, $sd=1.09$) değişmektedir.

Öğrencilere 18 saat (6 hafta) rehberlikte program geliştirme (temel kavramlar, programın temelleri, program geliştirme tasarımları ve modelleri, programın hedefi, içerik, öğrenme-öğretme durumları ve değerlendirme öğeleri), 3 saat (1 hafta) iyi bir rehberlik etkinliğinin özellikleri ve rehberlik etkinlikleri geliştirirken dikkat edilmesi gerekenler konusunda bilgi verilmiş ve alternatif etkinlik örnekleri gösterilmiştir. Daha sonra öğretmen adaylarından 18 saat (6 hafta) süresince programda yer alan kazanımlar temelinde var olan etkinliklere alternatif olacak etkinlikler geliştirmeleri ve diğer arkadaşlarına sunmaları istenmiştir. Rehber öğretmen adayları geliştirdikleri etkinlikleri sınıfta sunduktan sonra arkadaşlarından ve öğretim üyesinden geri dönütler almıştır.

Alternatif rehberlik etkinlikleri geliştirme uygulamasının sonunda, öğrencilerin bu uygulama konusundaki görüşlerinin belirlenmek amacıyla araştırma soruları çerçevesinde hazırlanan dört tane açık uçlu soru sorulmuştur. Öğrencilerin verdikleri cevaplara içerik analizi yapılarak temalar oluşturulmuştur.

Bulgular

1. Birinci araştırma sorusuna yönelik bulgular

Öğretmen adaylarının etkinlik geliştirirken en çok nerede zorlandıklarına ilişkin verdikleri cevapların içerik analizi sonucunda; öğretmen adaylarının %24'ü (f=12) öğrencilerin yaş grubuna ve düzeyine uygun etkinlik geliştirmekte, %22'si (f=11) öğrencilerin dikkatini çekecek bir örnek olay hikâye ya da video bulmakta ya da hazırlamakta, %14'ü (f=7) özgün ve yaratıcı bir etkinlik geliştirmekte, %10'u (f=5) etkinlik seçmekte, %8'i (f=4) kazanıma uygun etkinlik geliştirmekte ve %6'sı (f=3) var olan etkinliği daha işlevsel, verimli ya da pratik hale getirmekte zorlandıkları belirlenmiştir.

2. İkinci araştırma sorusuna yönelik bulgular

Öğretmen adaylarının uygulanabilir bir etkinliğin özelliklerinin ne olduğuna ilişkin verdikleri cevapların içerik analizi sonucunda; öğretmenin adaylarının %25.7'si (f=26) etkinliğin öğrencilerin yaş grubuna ve sınıf düzeyine uygun olması, %21.8'i (f=22) öğrencilerin dikkatini ve ilgisini çekmesi, %14.9'u (f=15) uygulanmasının kısa süre alması ve ekonomik, pratik, esnek, açık ve anlaşılır olması, %10.9'u (f=11) öğrencilerin aktif katılımını sağlaması, %8.9'u (f=9) eğlenceli ve aktif, %7.9'u (f=8) kazanıma uygun ve %5'i (f=5) gerçek hayatta ilişkili, somut, öğretici ve dışlandırdığı olması gerektiği belirlenmiştir.

3. Üçüncü araştırma sorusuna yönelik bulgular

Öğretmen adaylarının etkinlik uygulaması sırasında nelere dikkat edilmesi gerektiğine ilişkin verdikleri cevapların içerik analizi sonucunda; %41.3'ü (f=26) etkinliği uygularken öğrencilerin yaş grubu, sınıfın özellikleri ve bireysel farklılıklara, %20.6'sı (f=13) öğrencilerin dikkatlerinin